

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Cum pot participa profesorii și studenții Academiei teologice la propaganda misionară? *)

Prof. Dr. *Vintilă Popescu*.

Cu toată asemănarea unor epoci din trecut (cum este de ex. aceea în care a trăit Rousseau) cu epoca în care trăim astăzi, nici odată însă, nu s'a produs în omenire vre-o transformare mai bruscă și mai mare decât transformarea ce a urmat războiului din 1914/18. Atmosfera creată după războiul cel mare a sdruclinat așa de profund sufletul și activitatea umană, încât, în nici-un domeniu, nu se mai poate recunoaște nimic din ceea ce a fost; căci, deși ici și colo anumite forme vechi au fost păstrate, totuși spiritul a fost cu totul schimbat.

Odată potolit războiul armelor, reacțunea începu. Aranjarea problemelor politice fu prima chestiune ce ocupă mintea tuturor. După aceea, venură chestiunile economice și financiare, iar în al treilea rând chestiunile culturale, tinzând la o așa zisă „culturalizare a maselor“, fără însă a se aminti ceva despre adevăratul factor al culturii, *religiunea*, ba mai mult, căutându-se a o înlătura cu totul, începând aceasta prin reducerea numărului orelor de religie.

Cu toate acestea, toți factorii responsabili ai conducerii destinului omenirii cât, și toți cei cu judecata sănătoasă și dreaptă recunosc într'un singur glas că toată decăderea în care s'a prăbușit omenirea, tot haosul în care dibue omul astăzi nu se datorește decât decăderii sentimentului religioz-moral. Ca urmare: o refacere a omenirii nu fi posibilă decât printr'o refacere religioasă-morală, care să readucă pe om la respectul de autoritate, de instituțiuni înalte, la respectul demnității sale proprii ca „chip și asemănare a lui D-zeu.“ Și totuși, refacerea

omenirii în practică nu este privită decât prin intermediul „unei culturi“, din care fac parte toate ramurile reale și imaginare, numai religiunea nu. Dar, o cultură care exclude religiunea nu poate să poarte numele de „adevărată“, iar rezultatul ei va fi contrarul celui așteptat: prăbușirea omenirii cât mai afund pe panta decăderii. În această privință istoria ne este martoră și învățătoare: Egiptenii, Grecii, cu toată floarea culturii lor, au căzut, fiindcă acelei culturi li lipsea partea cea mai vitală: religiozitatea, singura care poate alimenta moralitatea, piatra unghiulară a societății omenesti. Roma a căzut fiindcă în ea se dezvoltase pe urmele simplității romane o strălucire nenorocită, eăci templul virtuții devenise templul crimei și al rușinei.

Toată valoarea sufletului omenesc stă în legătura de care este capabil a stabili cu Divinitatea. Deci valoarea omului este mai mare sau mai mică după felul legăturii sau comunicării cu Divinitatea. Și o mai strânsă legătură între om și D-zeu nu se poate promova decât prin învățătura creștină adevărată, care ridică pe om la demnitatea de a servi ca trup al Dumnezeirii și de a sta într'o astfel de comunicare cu Dumnezeu, prin aceea că face ca D-zeu însuși să locuiască în om prin sf. împărtășanie. Această învățătură este adevăratul ferment care trebuie să străbată orice cultură, dacă aceasta vrea să devie factorul salvator al omului.

Depozitarea acestei învățături mântuitoare este numai sf. noastră Biserică, care, întru promovarea adevărului, are d ferite organe, dintre care — pentru Biserică eparhiei Aradului — Insti-

*) Din temele indicate prin circulara Nr. 6086/1927 a P. Sf. Episcop Grigorie.

tutul Academiei Teologice ca focar de cultivare și propagare a dreptei învățături.

Față cu starea actuală a societății, cu decăderea vieții religioase, care este rolul studenților și profesorilor, care este contribuția practică ce o pot da în propaganda întreprinsă de sf. Biserică întru trezirea conștiinței religioase și a vieții morale?

Munca pe care trebuie s'o depue preotul este una dintre cele mai grele, căci un păstor sufletească nu poate să-și considere activitatea sa terminată, fiindcă turma sufletelor nu este o turmă muritoare, ci nemuritoare. Sufletul este pururea viu, iar păstorul de suflete trebuie să fie veșnic treaz, dar mai ales atunci când satan, punând stăpânire pe cugetele omenesci, vrea să subjuge sufletele, cum se încearcă în zilele noastre.

Drept aceea, e de nevoie ca păstorii de suflete să fie caractere neclintite în îndeplinirea misiunii lor. Formarea unor astfel de caractere se așteaptă dela Academia noastră teologică. Aceasta este prima și covârșitoarea misiune a profesorilor, acesta este obolul lor pentru intensificarea propagandei religioase: formarea slujitorilor altarului, devotați cu tot sufletul misiunii lor; formarea viitorilor preoți ai parohiilor cari să fie adevărați apostoli. Numai când parohul va face din misiunea sa un *adevărat apostolat*, Biserica va putea opune o adevărată rezistență imoralității din zilele noastre. Dela felul pregătirii tinerilor în timpul studiului la teologie, atarnă și sorții de isbândă ai Bisericii în lupta sa cu răul.

Pentru o mai bună pregătire în vederea chemării sale de mâine, studentul teolog trebuie să înceapă încă de pe băncile școlii să se fortifice în lupta practică, după cum se instruește în practica și tipicul bisericesc mergând în fiecare zi și luând parte activă la slujba altarului. Arma bisericii este cea moștenită dela blândul ei întemeietor, cuvântul. Să se înceapă încă din școală a se predica în fața credincioșilor, nu numai în fața colegilor și a profesorului. Credincioșii vin cu multă bucurie să asculte pe tânărul teolog, care predică, fiindcă sufletul omenesc este atras întotdeauna de noutate și-i ispitit de curiozitate. Spre lauda tinerilor noștri din ultimul an de studiu și spre satisfacțiunea noastră a tuturor, cu anul în curs s'a început o rodnică activitate în această direcțiune, având câte 3 predici în fiecare sâmbătoare: la Mureșel, la Spital, la Penitenciar. A cerceta pe cei bolnavi și pe cei din închisori, a fost porunca Mântuitorului dată Apostolilor, și iată tinerii teologi, vittori urmași ai

lor, au și început a se conforma misiunii lor! Prin aceasta se atinge un indoit scop: atât pregătirea lor proprie cât și o contribuție cât de mică de ajutor al prea cucernicilor preoți parohi, cari i-au primit cu toată dragostea.

Dacă aruncăm o privire asupra parohiilor dela sate vom vedea că toate ideile rătăcite și imorale își au origina în câte un individ venit din orase, din clasa de jos, rea a orașelor. Deaceea acțiunea de regenerare morală trebuie să înceapă dela orașe, dela margini spre centru, și în comunele cari deși mai depărtate de orașe, totuși nu se deosebesc întru nimic de spiritul ce domnește în mahalalele decăzute ale orașelor.

Nu zic că tineretul teologic ar dispune de darul convingerii și argumentării, însă el aduce cu el ceva din idealul inerent tinereții și prin aceasta creează în juru-i o atmosferă tot atât de prielnică, cum o creează înțelepciunea și cumpetea bătrâneții. Un foarte bun mijloc de a creea o atmosferă de religiositate și pietate este aranjarea de concerte religioase la care să ia parte întreg corpul profesoral cât și studențimea. În astfel de împrejurări auditorul *trăește* cele ce aude și vede. Dacă însă, în loc de a se da întrunirilor coloritul acesta, și se va aduna lumea în vederea unui *bufet* bine asortat, atunai va fi de sigur un bun poftit material, absolut de loc moral. La început va merge greu, însă ideea sănătoasă va încolți și alimentată va crește și da rod bun. Asemenea festivități se pot aranja nu numai în atenele populare ci și în fabricile mari ale orașului unde se poate veni în direct concert cu masa muncitorilor, cărora li se poate veni astfel într'ajutor oferindu-le câteva momente de recreațiune într'un fel superior și plăcut.

Dar pentru a realiza această contribuție a studenților se cere ajutorul prea cucernicilor păstori, cari, cunoscându-și credincioșii pot să-i vestească și să-i adune la un loc, mai ales în zilele binecuvântate când însuș neobositul arhipăstor Prea S. S. Episcopul Ardealului, Dr. Gr. Comșa nu pregetă în a însoți și ajuta pe studenți și profesori în această misiune.

În sfârșit corpul profesoral al academiei teologice, în afară de munca arătată mai sus, contribuie și pe calea scrisului la îmbogățirea literaturii teologice spre ajutorul păstorilor și păstorilor.

Dar mai presus de orice, în munca noastră a tuturor de misiune pastorală, trebuie să stea exemplul vieții noastre. Și aici mă îndrept

către tineretul nostru teologic, a nu uita că lumea urmărindu-le glasul, fie al predicii fie al cântecului, nu va perde din vedere a le urma și faptele. Atât în oraș cât și la sate ținută demnă și pătrunsă de religiozitate a teologului, va mări încrederea credincioșilor, iar aceasta dobândită, munca se ușurează mult, iar harul lui Dumnezeu se revarsă din belșug peste cel drept și cuvios.

O muncă înceată și migăloasă, va aduce rezultate sigure. Și dacă este nevoie de exemple se pot cita din belșug. Ca o încurajare pot aduce acțiunea studenților teologi de la universitatea din București, cari în timpul meu de studiu țineau predici la diferite biserici din oraș, conferințe lucrătorilor din fabrici, lecturi religioase cu soldații de la regimente. Această muncă o continuă și astăzi cu multă râvnă și frumoase rezultate. Acțiunii acesteia i-se datorește în bună măsură rămânerea muncitorilor din București într-o atitudine socialistă moderată și credincioși ai bisericii strămoșești.

Am adus acest exemplu cu gândul că fiind luat de la acei cari muncesc, aceiași direcțiune, va fi un bun stimulent și pentru tineretul nostru cari se străduiesc și merg pe acelaș drum.

Având în vedere lipsa căilor noastre de comunicație, cu multă părere de rău trebuie să mărturisim că o deplasare a studenților la distanțe mai mari, nu se poate face fără o știrbire a mersului normal de funcționare al academiei.

Oricum rămâne totuși, câmpul vast de activitate în masele orașului unde s'ar putea face mult în sensul celor zise mai sus. Inceputul s'a făcut și sper că va fi intensificat spre binele Bisericii și spre mântuirea sufletelor ce încă sunt în întunec.

Din tainele pastorației.

De Preotul Ștefan R. Lungu.

Pastorația formează o parte integrantă în chemarea preotească. Deregătoria pastorală este deci păstoria sufletescă a credincioșilor spre pășunea cea vecinică a împărăției lui Dumnezeu. O chemare desigur sublimă, dar și foarte anevoioasă.

Păstorul de suflete în activitatea sa pastorală punându-și sufletul său pentru oile cele cuvântătoare secează adeseori și laurii biruinții pastorale, dar de foarte multe ori întâmpină și desiluzii. Succesul în tocmai ca și insuccesul pastoral nu poate forma un criteriu absolut în aprecierea valorii personale a păstorului de suflete. Sunt păstori sufletești cu puteri

spirituale mediocre și totuși realizează succese pastorale strălucite și iarăși păstori sufletești bine înzestrați spiritualmente, cari nu pot înregistra succese deosebite, sau dacă se realizează ceva succes, acesta nu este proporționat cu energia desfășurată.

Secretul reușitei precum și a insuccesului pastoral depinde în mare parte de calitatea mediului ambiant, atârână și de „aluatul” păstorilor. Este aceasta o constatare, ce se poate verifica cu experiența comună a vieții pastorale. Dacă lucrurile ar merge numai până aici. Succesul precum și insuccesul pastoral influențează sufletește pe păstorul de suflete, fiindcă și dânsul este om, cu viață sufletească activă. Păstorul de suflete nu poate fi, sau mai bine zis rămânea indiferent, când este vorba despre rezultatul activității sale. Succesul pastoral îl încântă, îi procură o deosebită satisfacție sufletească, prin care se recompensează munca desfășurată. În aceeași măsură insuccesul pastoral îl desiluzionează pe păstorul de suflete. Mai mult chiar mediul nefavorabil îi taie aripile avântului, procurându-i regrete și mâhnire. Ambele posibilități fără o directivă precisă ușor pot deveni fatale pentru viața sufletescă a păstorului de suflete.

Succesul pastoral ieftin ușor deșteaptă orgoliul păstorului de suflete, iar insuccesul îl deprimă până la dezechilibru. Care este deci „compăna dreptății” cum s'ar zice, de care folosindu-se păstorul de suflete în toate împrejurările activității sale. să aibă sau să-și păstreze seninătatea sufletească? Deci, care este factorul prin mijlocirea căruia păstorul de suflete își menține echilibrul sufletesc stabil? Când m'au preocupat problema vieții sufletești personale a păstorului de suflete mi-am reamintit scena biblică dintre Mântuitorul Isus Hristos și sf. Apostoli trimiși la dumnezeiasca propovăduire.

Mediul nu totdeauna este înțelegător. În loc să se prefacă în „frământătura nouă” a vieții creștine are pretenția să niveleze sufletește pe păstorul de suflete. În acest caz dacă dânsul cedează, i-se zice „prieten al vameșilor și păcătoșilor” (Math XI. 19) Este o imputare, că aduce un traiu contrar chemării sale. Când păstorul de suflete nu se acomodează „după stihilele lumii”, ca element inadoptabil, i-se zice că „are drac”. (Math. XI. 18)

Păstorul de suflete deci în astfel de împrejurări își poate repeta cuvintele sf. Ev Mathein: „Dar cu cine voi asemăna neamul acesta? Este asemenea cu copiii care stau pe vieți și strigă unii către alții zicând: V'am cântat din fluier și n'ați jucat; V'am cântat de jale și nu v'ați întristat (Math XI. 17—18).

Mântuitorul Isus Hristos dă instrucțiunile dumnezeiești Sf. Apostoli, arătând însușirile cari trebuie să-i împodobească, precum și condițiunile în care se face apostolatul. (Ev Math. X. și Lucă X.) După un timp oarecare de propovedanie a Evangheliei, cetim: „Și se întoarseră cei șaptezeci cu bucurie zicând:

Doamne chiar dracii ni se supun în numele Tău." (Luca. X. 17.) Elanul de bucurie al succesului, a răpit sufletul celor trimiși. Un moment grăitor pentru păstorul de suflete din toate timpurile,

Cunoscând însă Mântuitorul Isus Hristos bucuria succesului apostolesc luat în referință poate prea personală, răspunde plin de blândețe: „Nu vă bucurați de aceasta că spiritele vi se supun, ci vă bucurați, că numele voastre sunt scrise în ceruri" (Luca. X. 20.), În ele aflăm factorul de căpetenie după care ne întrebăm la început: adevărat „conștiința preoțească", că se afli în slujba Dumnezeuului celui viu, dela El „fiecare va lua plata sa potrivit muncii sale". (I. Cor III. 8.), indiferent de circumstanțele succesului sau a insuccesului practic.

Iată deci, cum conștiința împlinirii misiunii pastorale este supremul și unicul factor, care singur poate menține echilibrul sacra al vieții sufletești la păstorul de suflete. Înaintea conștiinței — forțe, toate celelalte considerațiuni și combinațiuni omenești, au soarta visurilor deșarte și a umbrelor fugare.

Asociația generală a clerului și legea cultelor

Asociația generală a clerului ortodox a înaintat dlui ministru Al. Lapedatu următorul memoriu în chestia legii cultelor:

Domnule Ministru, — Aflăm din gazete, că în curând veți binevoi a depune la Corpurile legiuitoare proiectul de legea cultelor. Nu am putut avea până acum prilejul de a ne informa cu privire la cuprinsul aceluia proiect, care privește foarte de aproape soarta Neamului și Bisericii noastre, mai ales în ținutul de peste munți, pestrițat de atâtea cuite și de atâtea limbi.

Apem conștiința deplină că pe cât de larg și tolerant a fost sufletul românesc sub raportul religios dincoaci de Carpați, unde poporul român a avut cărma politică a statului, tot pe atât de mari nedreptăți a trebuit să îndure veacuri de-a rândul poporul român de peste Carpați. În curs de atâtea veacuri consecutive până bine de curând, n'a fost nedreptate care să nu fi fost săvârșită de opresorii neamului nostru, și n'a fost nici o lege pe care ei să n'o fi călcat față de neamul nostru, când a fost vorba să ne răpească sufletele, și să ne de-poaie bisericele, pentru a se ridică d'asupra noastră.

După atari pe-mise, care nu pot scăpa mai ales din vederea Dvoastre, domnule ministru, care sunteți un fruntaș între istorici neamului nostru, noi nu ne putem închipui legea cultelor altmintrelea, decât numai cu un mijloc legal, oferit pe cale constituțională, tuturor cetățenilor României, de a face uz deplin de libertatea conștiinței, garantată prin constituție, și de

a putea revizui și îndrepta, pînă în actele lor de conștiință religioasă și de voință cetățenenscă, o stare de lucruri dureroasă, care se concretizează în dureroasa sfășiere a neamului nostru în privința vieții sale sufletești și bisericești.

Lucrurile de căpetenie asupra căreia ne simțim datori să insistăm în concret și cu toată stăruința, este aceasta: să Vă rugăm, domnule ministru, să binevoșiți a fi de acord cu următoarele desiderate, de care se leagă nu numai dreptatea cauzei ce o cerem, ci și interesele și prestigiul statului și neamului românesc, și anume:

Să binevoșiți a face, ca, după ce art. 22 din constituție prevede, că „raporturile dintre diferitele culte și stat se vor stabili prin lege", — să se elimine din proiectul de legea cultelor toate acele pasagii, prin care se creiază temeluri de posibilitate pentru încheierea vrăjului concordat și mai ales afară de legislatura țării. Exprimăm aceasta dorință cu atât mai vârtos, cu cu cât pentru țară — care s'a angajat și obligat deja prin art. 22 din constituție, să garanteze tuturor o deopotrivă libertate și protecțiune — este mai cu prestigiu și mai folositor să renețe această garantare prin legea cultelor, și nu printr'un aranjament concordat. *Dacă națiunea și statul român, în plenitudinea puterii sale suverane a putut să legifereze în chestia de organizarea bisericii ortodoxe, care nici pe departe nu este de origină mai puțin divină decât cultul catolic, și dacă prin legea cultelor se va putea legifera de către stat și în chestia celorlalte culte, rămâne o singură cale de urmat: să se regulementeze prin legea cultelor toate raporturile și ale tuturor cultelor din statul român.*

„Dogma" nici a unui cult din această ortodoxă și creștinească țară a acestui prea tolerant popor român, nu poate fi ridicată, în nici un caz și din nici un motiv, d'asupra prestigiului bisericii ortodoxe naționale și, mai ales, *nu deasupra principului de suveranitate națională.*

Cel de al doilea lucru, pe care ne luăm voie să Vi-l cerem, este: să binevoșiți domnule ministru, a fi de acord ca, deodată cu larga libertate a trecerilor religioase, care libertate este unul din derivatele libertății conștiinței garantată și aceasta prin constituțiunea țării, să se asigure prin legea cultelor și posibilitatea, ca averea bisericească încă să treacă, în mod proporțional cu cifra celor ce vor trece dela un cult la altul, potrivit cu principiul canonic al bisericii ortodoxe.

Cum vedeți, domnule ministru, subsemnații, cari reprezentăm prin Asociația generală, clerul român ortodox din întreaga întinderea Țării-Românești, pornim în cugetul nostru dela spiritul de legalitate consacrat prin constituție, și avem conștiința că, prin desideratele fundamentale ce am exprimat, ne identificăm nu numai cu cei peste zece mii de frați preoți în numele cărora Vă grăim, ci și cu marii patrioți, cari ni-au

dat constituția țării ca o chezășie de bine, care ne obligă pe toți să clădim numai pe temelile ei și nimic în afară de aceste temelii.

Primiți, Vă rugăm, domnule ministru, asigurarea devotamentului și exprnsiune deosebitei considerații ce Vi-le păstrăm.

În numele Comitetului central al Asociației clerului ortodox din România:

Președinte: **Pr. I. M. Hălcesc**, Vice-președinte: **Dr. Gh. Ciuhandu**, V-președ: **Pr. I. Popescu-Măiăești**

Apel demagogic

— În scop de a prosti pe naivl —

Afișarea opiniilor demagogice și-a atins una dintre culmi prin apelul ce-i publicăm mai jos, tipărit ca foaie volantă și semnat de: „Comitetul Central din Gherla de apărare al (!) bisericii române unite cu Roma..

Acest comitet central din Gherla nu se dă în lături dela nici un mijloc întru atingerea țintei.

Dar, argumentele demagogiei, pervertirile și neadevărurile pantentate, de care băjbăte produsul „spiritual„ dela Gherla, sânt total lipsite de valoarea, și nu pot decât să prostească pe cei din cale afară naivi

Apelul pamflet, vrednic de ceata analfabeților defăimători, glăsuște astfel:

„Cred într'una sfântă catolică biserică.“

În zece ani multe năcazuri au trecut asupra noastră. Pe urma cârmuirilor de până acum' ce ne-au condus țara, am ajuns la sărcie. Suntem coperși de o mulțime de neajunsuri și nevoi. Nu ne-a rămas numai cenușă în vatră (!) și ochi ca să plângem (!) Și le am răbdat toate în nădejdea unei schimbări care trebuie să vie. Dar nici odată n'am crezut, că îndrăzneala cârmuirii va merge până acolo, ca să se atingă și de bisericile noastre, de acele biserici în cari ne am botezat, ne-am rugat lui Dumnezeu în vreme de grele năcazuri ne-am cununat, și pe cari le-am zidit din sudoarea feții noastre. (Și pe care voi unatoșii astăzi ați vrea să le luați din mâna credincioșilor țarile-au zidit).

Acum însă ni se dă s'o vedem și pe asta. Anume cârmuirea a pregătit un plan de lege în ascuns și fără ca să întrebe pe mai marii bisericii noastre, prin care se pregătește, dacă s'ar vota în casa țării, ca să ni-se iee bisericile (?), ori chiar să se vândă la licitație (?) și bisericile, și averile bisericesti (?) Ba chiar se oprește ca oamenii să poată da la biserică pomana pentru mântuirea sufletului avere mai mare fără învoirea ministrului (?), iar în statele unde sunt mai puțin decât 200 familii, să nu aibă preot, căci satul nu-i va da ajutor. Ba chiar și legile bisericii noastre, ca să aibă putere, trebuie să fie întărite de guvern(?).

Așa vremuri am ajuns. Nici pe vremea Turcilor (!) care a fost rea. nu s'a îndrăznit așa ceva. Ungurii au vrut odată să ne iee Crucea de pe biserică în anul 1912,

dar tot poporul s'a adunat la Alba Iulia și s'a împotrivit (Și s'a făcut Haidu-Dorogul!) Acum cu mult viclesug vreau grecii (!) Așa scriu, despre românii ortodocși, greco catolicii dela mormântul lui Szabó Iános) că pe calea unei nouă legi să poată ajunge să intre în bisericile noastre, și să stăoânească averile bisericilor noastre.

Vă chemăm deci la luptă pentru opărarea legii noastre în care credem, că-i de aceia zicem în toată ziua în rugăciunile noastre: „Cred într'una sfântă, catolică și apostolică biserică„.

Vă poftim deci pe mic și mare să vă apărați botezul în care v'ați botezat și paharul sfintei Cuminecturi, din care v'ați împărtașit. și praporii din biserică, și sfintele haine bisericesti, și sfintele icoane, și șfesnicul de pe altar, și biserică întreagă (Vai da mine !) pentru zidirea căreia multă trudă s'a pus. și averea bisericii care a fost dăruită de oameni cu frica lui Dumnezeu. (Și dela acești oameni voi unatoșii voiți să li-o confiscați fără frica lui Dumnezeu).

Mai întâi vom ruga pe cale pacinică (!) guvernul țării să ne lese (!) în pace, să trăim după obiceiurile și legea noastră ; de nu vom fi ascultați, vom da dovadă că știm să ne apărăm credința, în care ne-am botezat și știm chiar să murim (!) pentru Hristos, care s'a restignit pentru noi.

La adunarea ce se va ținea pentru apărarea credinței să nu lipească nimeni, Amin.

Comitetul Central din Gherla de apărare al bisericii române unite cu Roma.

Intrunirea românilor ortodocși.

— Moștune —

Astăzi 4 Martie 1928.

Noi, români creștini ortodocși întruniți în sala de conferințe din parcul Carol din Capitală, în scop de a ne constătui despre primejdia ce naște pentru neamul nostru dominant și pentru Statul nostru român din legea pentru regimul general al cultelor minorităților al cărui proiect a fost anunțat prin presă și depus la Senat;

Ascultând cuvântările preoților Ion Mihălcescu profesor universitar, președintele Asociației generale a clerului ortodox din România, a păr. Dr. Gh. Ciuhandu, președintele Asociației clerului ortodox din Ardeal și a d-lui Popescu Tudor, hatărîm :

Protestăm cu toată puterea în contra faptului că conducătorii noștrii legali ne lasă în completă necunoștință despre această gravă problemă a legii cultelor minoritare, care ne interesează în cel mai înalt grad pentru că prin ea se stabilește viața sufletească religioasă a cetățenilor români minoritari.

Luând cunoștință despre această lege, atât cât s'a putut, din cele publicate de presă, în urma comu-

nicărei ce i s'a făcut de d. ministru de culte al țării, constatăm că d-sa nu a comunicat textul proiectului de lege și protestăm contra acestui procedeu care ne împiedică să cunoaștem proiectul legii și să-l apreciem noi înșine, și cerem publicarea lui în presă, ca să putem lua cunoștință de el.

Din comunicarea d-lui ministru de culte rezultă totuși clar că, guvernul prin această lege și prin Concordat transformă Biserica ortodoxă unită cu Roma de care aparțin dela 1700 români de acelaș sânge și limbă cu noi, frați ai noștri dar plecați din Biserica noastră ortodoxă strămoșească, singura Biserică a neamului nostru, prin tradarea Mitropolitului Atanase și unei părți din clerul ortodox de atunci, în Biserica catolică de rit grec.

Protestăm cu toată energia în contra acestei crime ce se săvârșește în contra neamului nostru dominant, căci prin acest fapt se desființează adevărata tărie a neamului nostru, unitatea sufletului neamului nostru, unicitatea religiei noastre strămoșești creștină ortodoxă, admitându-se prin lege că neamul nostru poate avea două și chiar mai multe Biserici. Acest fapt este contra istoriei noastre care arată că creștinismul ortodox este anterior formării neamului nostru român și statelor politice române și că deci această religie creștină ortodoxă a creiat neamului băștinaș, dac unit cu resturile române și ale altor neamuri și formând astfel un neam nou, neamul nostru românesc, care la rândul lui, prin singura putere a sufletului lui creștin ortodox a înființat în veacurile 13 și 14 statele Muntenia și Moldova; apoi, după veacuri de viață ortodoxă a unit aceste două principate și a întemeiat regatul liber al României; și în sfârșit România Mare, prin puterea și sacrificiul sufletului ortodox, nu catolic, pentru că în războiul de întregirea neamului au suferit, au murit și au biruit românii ortodocși, nu catolici. Numai noi ortodocșii am întemeiat România Mare.

Din adâncă convingere că neamul nostru nu poate să-și schimbe Biserica, nu numai în total, dar nici în parte, pentru că sufletul nostru nu e marfă de împărțit, întemeiați pe art. 1, 5 și 22 din Constituție, care arată că România este statul numai al neamului nostru dominant, că el este și trebuie să rămână în vece veclor *unitar* adică format din noi românii cari aparținem unei singure origini etnice acei daco-romană, cari vorbim o singură, limbă cea românească, și avem o singură religie, cea creștină ortodoxă, protestăm în contra transformării Bisericii ortodoxe unită cu Roma numai în formă, în Biserica catolică de rit grec, cerem să fie lăsată așa cum este, pentru că suntem siguri că Dumnezeu va deschide în curând ochii fraților noștri, și ei se vor reîntoarce la Biserica ortodoxă strămoșească, ca astfel să întregim și sufletul românesc, după cum am întregit trupul adică pământul românesc.

Protestăm contra încheierii Concordatului cu Roma, pentru că acest contract este anti-constituțional, de oarece art. 22 al. ult. Constituție zice: *Raporturile dintre diferite culte și stat se vor stabili prin lege*" anti-constituțională este deci și dispoziția proiectului legii care dă drept guvernului să încheie acest Concordat cu Papa, pentru că legea afară din Constituție, nu poate exista.

Protestăm contra faptului anti-constituțional că guvernul face să se voteze acest proiect de lege conținând Concordatul, după ce a încheiat Concordatul care face că Corpurile Legiuitoare nu se pot pronunța liber, de oarece guvernul le impune să ratifice un Concordat încheiat anterior existenței acestei legii.

Cerem anularea acestui Concordat pentru că este anti-constituțional de oarece art. 88 din Constituție nu dă drept Regelui în numele căruia lucrează guvernul să încheie asemenea contract, iar legea care să-i dea acest drept nu există ci se face acum.

Cerem anularea Concordatului și pentru ca Corpurile Legiuitoare să se poată pronunța liber asupra acestei legi.

Protestăm în contra atitudinii clerului Bisericii unite, oare pentru a păstra averea și numai averea românilor care-i părăsesc, amenință guvernul cu demisia și depunerea cârjelor, răscoală poporul lor contra guvernului amenințând că vor lupta pe viață și pe moarte, seamănă ura în contra noastră până a ne batjocori cu vorba, că noi suntem „Greci ziși ortodocși“, spunând poporului lor că noi suntem mai răi ca turcii și ca ungurii.

Csrem guvernului să menție în lege dreptul credincioșilor de a-și lua Biserica și avera când părăsesc „uniția“ și să ia măsuri de pedepsire a tuturor acestor clerici uniți cari insultă țara, care-i întreține.

Protestăm cu ultima energie contra recunoșterii cultului baptist. Aceasta este o neiertată greșală a guvernului și o imensă primejdie pentru Statul român.

Această recunoaștere este anti-constituțională pentru că art. 5 din Constituție proclamă existența în Stat a neamurilor sau națiunilor formate fiecare din origină etnică, limbă și religie. Deci în statul român religia există în ori care din aceste neamuri s'au naționalități ca element component al lui, fie că neamul are o singură religie cum are neamul nostru dominant, religia creștină ortodoxă; cum are neamul evreesc, religia mosaică; cum are turc, religia mohamedană; fie că are 2 sau mai multe, cum are neamul german și cel ungar, care are două și chiar trei Biserici. *Dar afară din aceste națiuni, cult care să existe parazit* furând prin înșelătorie credincioși, ori căre, biserici, a ori cărui neam, este anti-constituțional și deci este inadmisibil. Este primejdios pentru cetățeni pentru că se tulbură liniștea conștiinței lor, prin propaganda acestor secte, active pentru că agenții lor sunt plătiți cu dolari și cu lire sterline. Este primej-

dios pentru stat de oarece recunoscând bap­ tismul va fi obligat să le recunoască pe ori câte secte vor cere pentru că statul nu poate face deferențe între ele, și pentru că fiecare e susținută de un anumit stat, al cărui agenți sunt membrii ei. Este în sfârșit primejdios pentru stat, pentru că înmulțirea sectelor religioase, duce la slăbirea ordinii publice prin agitațiile pe care le provoacă între membrii diferitelor confesiuni. Protestăm principal în contra legii regimului cultelor pentru că cultele sunt forme ale religiilor care sunt numai elemente componente ale națiunilor; trebuie deci votată legea pentru organizarea națiunilor minoritare, care va reglementa fiecare din cele trei elemente componente constituționale origina etnică, limba și religia. Numai prin această lege care va fixa raporturile dintre națiunile minoritare și dintre națiunea dominantă și Statul român, se va obține o pașnică conviețuire între cetățenii români ai țării noastre. De aceea cerem onor. guvern să renunțe la legea cultelor și să aducă legea pentru organizarea națiunilor.

Protestăm în contra declarației dlui ministru de culte că „România este stat laic“ pentru că istoricește nu este adevărată și pentru că Constituția prevede formal că Statul român este stat creștin ortodox, de oarece națiunea dominantă în stat este definită conform art. 22 din Constituție prin Biserica creștină ortodoxă, care pentru acest motiv este Biserica dominantă în statul român.

Această declarație a dlui ministru de culte, este și a guvernului, pentru că a făcut-o și d. prim ministru. Ea este primejdioasă pentru că „laic“ în vorbirea obicinuită este sinonim cu „ateu“, și astfel declarația guvernului că statul e „laic“ apare ca un îndemn

pentru locuitori, la ateism, adică la uitarea lui Dumnezeu. Ateismul lipsind pe om de singura autoritate a lui Dumnezeu, capabilă să țină în frâu instinctele lui animalice cari îi îndeamnă la fapte rele, face din cetățenii țării, oameni fără disciplină interioară, și astfel Statul neputând da fiecărui cetățean un învățător, un judecător și un jandarm, își vede ordinea publică amenințată și idealul desființat prin această materializare a vieții.

Rugăm pe toți românii ortodocși din toată țara să arate deputaților și senatorilor pe care i-au ales ca să reprezinte voința lor, că ei le cer categoric să voteze conform voinței noastre sus arătate.

De asemenea cerem P. S. S. Mitropoliți și episcopi ortodocși să susție areste cereri ale noastre și nu altele: pentru că în Senat sunt mandatarii noștri românii ortodocși, cari formăm Biserica Dominantă în Stat.

Însărcinăm delegația noastră să prezinte această moțiune Inaltei Regențe, d-lui prim-ministru și membrilor guvernului, presei și s'o răspândească în toată țara cu acest gând: Dumnezeu să ne apere.

Pr. Dr. Ion Mihalcescu

Profesor Univer. București
Președintele Asoc. Generale a
Clerului Ortodox din România

Pr. Dr. Gh. Ciuhandu

Președintele Asoc. Clerului
Ortododox din Ardeal

Popescu Tudor

Advocat și Profesor
Directorul ziarului Națiunea
Dominantă

Textul autentic al proiectului cultelor.

I.

Dispozițiuni generale

Art. 1. Statul garantează tuturor cultelor o deopotrivă libertate și protecțiune, întrucât exercițiul lor nu atinge ordinea publică, bunele moravuri și legile sale de organizare.

Împiedicarea exercițiului liber al oricărui cult se va pedepsi potrivit dispozițiunilor respective din codul penal.

Serviciile religioase în afară de biserici sau case de rugăciuni se vor face cu observarea strictă a legilor și regulamentelor în vigoare, evitându-se orice acte cari ar putea aduce vreo jignire celorlalte culte sau ar constitui demonstrațiuni în potriva lor.

Art. 2. — Credințele religioase nu pot împiedica pe nimeni a dobândi sau a exercita drepturile civile și politice, nici nu pot scuti pe nimeni dela obligațiunile impuse de legi.

La alcătuirea legilor și regulamentelor se va ține seama, pe cât e posibil, și de obligațiile religioase ale diferitelor culte.

Art. 3. — Nimeni nu poate fi urmărit de autoritățile bisericesti pentru motivul că și-a îndeplinit vreo obligație impusă de legi, sau că nu a săvârșit vreo faptă oprită de legi.

Art. 4. — Constituirea de organizațiuni politice pe bază confesională și tratarea de chestiuni politice în sânul corporațiunilor și instituțiunilor bisericesti sunt interzise.

Art. 5. — Nici un cult nu poate avea relațiuni de dependență cu vreo autoritate sau organizație bisericască din străinătate, afară de cele impuse de principiile lui dogmatice și juridico-canonice.

Relațiile dintre Stat și cultele cu asemenea dependență vor putea fi stabilite prin acorduri speciale, cari vor fi supuse Corpurilor legiuitoare pentru aprobare.

Art. 6. — Jurisdicțiunea autorităților religioase ale cultelor din țară nu se poate întinde în afară teritoriul Statului român.

Asemenea nici autoritățile religioase ale cultelor din străinătate nu vor putea exercita nici o jurisdicțiune în cuprinsul Statului român.

Art. 7. — Cultele și asociațiunile religioase nu pot primi ajutoare materiale din stăinătate fără de știrea și aprobarea guvenului.

Art. 8. — Membrii clerului, ai organelor de conducere și funcționarii de orice categorie ai cultelor și instituțiunile lor trebuie să fie cetățeni români, cari se bucură de toate drepturile civile și politice, și cari nu au fost condamnați prin sentință definitivă pentru crime contra bunelor moravuri și contra siguranței statului și în genere pentru orice faptă infamantă.

În mod excepțional, Ministerul Cultelor poate admite, pentru motive bine determinate și pe timp limitat (cel mult trei ani), ca membri ai clerului și ai organelor de conducere ale cultelor și cetățeni străini.

Instanțele judecătoreșii sunt obligate să comunice atât ministerului Cultelor cât și șefilor cultelor respective orice sentință de condamnare definitivă de natura celor mai sus arătate, privitoare la membrii clerului și la funcționarii de orice categorie ai cultelor.

Art. 9. — Părțile constitutive ale cultelor (comunitățile, parohiile, protopopiatele, mănăstirile, episcopiiile, arhiepiscopiiile, mitropoliile, etc.) sunt persoane juridice de drept public.

Art. 10. — Cultele își vor conduce afacerile lor interne în conformitate cu statutul lor de organizare aprobat în condițiunile legii de față.

Administrarea patrimoniilor și fundațiunilor lor se va face de către organelor competente ale cultelor, sub supravegherea autorităților bisericești superioare.

Fundațiunile vor fi administrate potrivit actelor de fundațiune, ori dispozițiilor testamentare și nu vor putea fi folosite decât în scopurile speciale pentru cari sunt destinate.

Cultele vor putea face schimbări în destinația patrimoniilor și fundațiunilor lor numai în conformitate cu statutul lor de organizare și cu legile în vigoare.

Orice achizițiune de averi, mobile și imobile dobândite de culte cu titlu gratuit, a căror valoare trece de 100,000 lei vor trebui să aibă aprobarea și autorizarea Ministerului Cultelor, iar cele dobândite cu titlu oneros vor fi numai comunicate acestuia.

Art. 11. — Hotărârile instanțelor disciplinare și judecătorești ale cultelor se execută prin organele lor proprii.

La cererea autorităților bisericești, organele executive ale Statului vor da, în urma aprobării Ministerului Cultelor, concursul lor pentru aducerea la îndeplinire a acestor hotărâri.

Art. 12. — Cultele pot înființa, administra și controla instituțiuni culturale și de binefacere în marginile și potrivit dispozițiunilor legilor privitoare la acest fel de instituțiuni.

Art. 13. — Cultele pot înființa și conduce institute speciale pentru pregătirea clerului lor.

Programele pentru studiile teologice vor fi stabilite de autoritatea bisericească competentă și fi comunicate Ministerului Cultelor.

Studiul istoriei, al limbii și literaturii române și al Constituțiunii țării sunt obligatorii în aceste institute și se vor preda conform unui program stabilit de autoritatea bisericească competentă în acord cu Ministerul Cultelor și acel al Instrucțiunii, așa fel ca să nu înlădece pregătirea teologică specială și să fie compatibil cu caracterul religioos-moral al acestor institute.

Diplomele de pregătire teologică obținute în străinătate vor trebui să fie echivalate pe baza unui examen special cu programa studiilor de istorie, de limba și literatura română și de Constituțiunea țării, obligatorii în institutele teologice din țară ale cultelor respective.

Art. 14. — Cultele au dreptul a face instrucțiunea religioasă a elevilor de credința lor din școlile publice și particulare, conform legilor privitoare la instrucțiunea publică.

Asemenea au dreptul a săvârși prin preoții lor, în armată, în spitalele civile și militare, orfeline, școale corecționale și particulare, pentru credincioșii lor, serviciile religioase de orice natură, cu observarea legilor sau regulamentelor instituțiunilor respective.

Art. 15. — Cultele pot întreține cimitire proprii pentru credincioșii lor.

Comunele sunt datoare a înființa și întreține cimitire comune pentru cultele cari nu au cimitire proprii.

Art. 16. — Toate cultele sunt datoare a face serviciile religioase solemne la serbările naționale și la cele ale Familiei Domnitoare.

Aceste serbări se vor fixa prin regulamentul acestei legi.

Art. 17. — Bisericile (casele de rugăciuni) parohiilor, mănăstirilor, episcopiiilor și mitropoliilor, curtea, cimitirile și odoarele sacre nu pot fi nici urmărite, nici sechestrate, sub nici o formă.

Art. 18. — Actele stării civile sunt de atribuția legii civile.

Intocmirea acestor acte va trebui să preceadă totdeauna binecuvântarea religioasă.

II

Raporturile dintre Stat și culte.

Art. 19. — Pe lângă Biserica ortodoxă, a cărei organizare este stabilită prin lege specială, în Statul român există următoarele culte de caracter istoric.

- a) Cultul român greco-catolic (unit);
- b) Cultul catolic (de rit latin, grec și armean.);
- c) Cultul reformat (calvin);
- d) Cultul evanghelic-luteran;
- f) Cultul unitarian;
- g) Cultul mozaic (cu diferite sale rituri).
- e) Cultul mohamedan.

Art. 20. — Culte noi pot fi recunoscute în Stat, dacă confesiunea de credință și principiile lor reli-

gioase morale nu vor fi protivnice ordinii publice, bunelor moravuri și legilor țării și dacă sistemul lor de organizare, conducere și administrare va fi în conformitate cu dispozițiile legii de față.

Pentru obținerea recunoașterii, ele vor trebui să prezinte Ministerului Cultelor un statut, cuprinzând confesiunea de credință, principiile religioase morale și sistemul de organizare, conducere și administrare, care statut după ce va fi examinat de Ministerul Cultelor, va fi supus aprobării Corpurilor legiuitoare.

Recunoașterea dată unui cult nou poate fi revocată, pe aceeași cale, dacă organele, corporațiile și membrii săi contravin în mod fățiș și constant dispozițiilor acestei legi și ale statului aprobat.

Art. 21. — Capacitatea juridică a cultelor noi recunoscute se limitează la achizițiuni de imobile și bunuri necesare numai pentru serviciul divin (case de rugăciuni), locuințe pentru slujitori și cimitire.

Înainte de înscrierea dreptului de proprietate, actele de achiziție pentru astfel de imobile și bunuri vor trebui să aibă aprobarea Ministerului de Culte.

Art. 22 — Asociațiunile religioase și funcționarea lor stau sub regimul legilor privitoare la asociațiuni în genere și la întruniri publice.

Sunt cu desăvârșire interzise, sub sancțiunea pedepselor prevăzute în codul penal, acele asociațiuni religioase cari propagă doctrine de natură a aduce atingere legilor de organizare ale Statului și instituțiilor sale și cari prin practicile lor rituale contravin bunelor moravuri și ordinii publice.

Asociațiunile religioase cari vor primi și vor înscrie printre membrii lor persoane ce au părăsit un cult fără îndeplinirea formalităților prevăzute la art. 43, se vor pedepsi conform dispozițiilor respective din codul penal.

Art. 23. — Statul are asupra tuturor cultelor dreptul de supraveghere și control, care se va exercita prin Ministerul Cultelor.

Autorităților tuturor cultelor sunt datoare să trimită și să dea acestui minister sau delegaților săi autorizați orice acte oficiale și orice informație li s'ar cere.

Art. 25. — Toate instrucțiunile și ordinele de interes obștesc, date de autoritățile cultelor slujitorilor sau credincioșilor lor, se vor aduce în același timp și la cunoștința Ministerului Cultelor.

Acesta va interzice executarea instrucțiunilor și ordinelor cari sunt contrare ordinii publice, bunelor moravuri, legilor în vigoare și siguranței Statului.

Art. 25. — Șefii cultelor (mitropoliții, episcopii, superintendenții, etc.) aleși s'au numiți în conformitate cu statutele lor de organizare, nu vor fi recunoscuți și introduși în funcțiune, decât după aprobarea Majestății Sale Regelui, dată pe baza recomandării Ministerului de Culte, și după depunerea jurământului de fidelitate către Suveran și de supunere față de Constituție și legile țării.

Funcționarii publici ai cultelor, la intrarea în slujbă, vor depune, înaintea autorității lor competente, jurământul de credință către Majestatea Sa Regele și de supunere față de Constituție și legilor țării, în prezența unui reprezentat al guvernului.

Cei cari nu au depus acest jurământ până la intrarea în vigoare a acestei legi, îl vor depune în termenul ce se va fixa de Ministerul Cultelor.

Formulele de jurământ vor fi aprobate de Ministerul Cultelor, iar procedura depunerii jurământului se va determina prin regulamentul acestei legi.

Art. 26. — Crearea de noi eparhii (dieceze, superintendenții), ca și schimbarea titlaturii și întinderii lor, se poate face numai prin lege.

Art. 27. — Cheltuielile pentru întreținerea cultelor se vor acoperi din mijloacele proprii ale cultelor create și administrate în conformitate cu statutul lor de organizare.

Art. 28. — Cultele pot impune credincioșilor lor contribuțiuni bisericești pentru scopurile arătate la articolul precedent.

Art. 29. — Ajutoarele pe cari Statul le-ar acorda diferitelor culte vor fi în raport cu numărul credincioșilor cetățeni români ai lor față de populația toată a țării, cu situația materială a cultelor respective și cu nevoile lor reale.

Aceste ajutoare nu vor putea fi date decât pentru necesități specificate și niciodată sub forma de sume globale.

Ele vor putea fi retrase sau suspendate de Ministerul Cultelor pentru agitațiuni împotriva ordinii și siguranței Statului și pentru violarea dispozițiilor acestei legi.

Art. 30. — Completarea veniturilor clerului și plata funcționarilor cultelor se vor face după norme generale, stabilite prin lege și în armonizare cu salariile funcționarilor publici, iar sumele necesare pentru satisfacerea celorlalte lipsuri ale cultelor se vor acorda după constatarea necesităților în raport cu veniturile și toate mijloacele de cari ele dispun.

Art. 31. — Pentru a putea obține ajutor dela Stat în scopul susținerii clerului slujitor, parohiile sau comunitățile trebuie să aibă cel puțin 400 familii în comunele urbane și 200 în comunele rurale.

În cazuri bine motivate se pot ajuta și parohii sau comunități cu un număr mai mic de familii.

Art. 32. — Cultele cari primesc ajutor dela Stat vor înainta conturile de venituri și cheltuieli Ministerului Cultelor, care va controla dacă sumele acordate au fost întrebuințate potrivit destinațiunii lor și cu respectarea legii contabilității publice privitoare la instrucțiunile cu caracter autonom.

Art. 33. — Toate numirile membrilor clerului și funcționarilor de orice categorie ai cultelor în posturi subvenționate de Stat vor trebui să aibă consimțământul Ministerului Cultelor.

Art. 34. — Ordinele și congregațiile religioase, existente pe teritoriul Statului român înainte de promulgarea acestei legi, își vor păstra actualele case și mănăstiri, dacă îndeplinesc condițiile în vigoare și dacă superiorul (provincialul) și membrii lor vor fi cetățeni români și vor locui în țară.

Superiorii (provinciali) și membrii cari nu vor voi sau nu vor dobândi cetățenia română, nu vor mai putea rămâne în țară ca membrii ai ordinului ori congregației respective.

Termenul de îndeplinire a acestei condițiuni va fi fixat de Ministerul Cultelor.

Case și mănăstiri noi vor putea fi deschise numai cu autorizația guvernului.

Ordine și congregațiuni noi nu se vor putea așeza în țară decât pe bază de lege.

Art. 35. — Avera cultelor dispărute revine pe drept Statului.

Art. 36. — Drepturile și obligațiunile de patronat de orice categorie, sunt și rămân desființate fără nici o îndemnizare.

Art. 37. — Situația juridică (titlul de proprietate) a imobilelor (biserici, case parohiale dependente, etc.) și bunurilor bisericesti actualmente patronate se va verifica și eventual rectifica în cărțile funduare după următoarele principii:

a) dacă se constată, cu ocazia verificării că aceste imobile și bunuri aparțin comunităților bisericesti locale, ele rămân în deplina lor proprietate și posesiune;

b) dacă se constată că aparțin patronului — fie aceasta Stat sau instituțiune a sa (județ, comună, etc.), fie particular — ele rămân în proprietatea acestora, dar în posesiunea comunității locale;

c) dacă patronul particular a dispărut, dreptul de proprietate a imobilelor și bunurilor trece asupra Statului, iar posesiunea rămâne comunității locale;

d) dacă patronul imobilelor și bunurilor bisericesti dintr'o comunitate locală, care s'a desființat pe cale legală sau prin dispariția credincioșilor, este Statul, acesta va dispune liber de ele; iar dacă este un particular, acesta, în acord cu Ministerul Cultelor, va putea afecta posesiunea lor pentru trebuințele generale ale cultului.

Aceleași principii se aplică și pentru cazul, că e vorba de alte părți constitutive și instituțiuni ale cultelor, decât comunitățile locale.

Verificarea prevăzută în acest articol va fi făcută, la cererea Ministerului Cultelor, de tribunalele în circumscripția cărora se află imobilele și bunurile, după ce vor fi citate părțile interesate.

Statul va fi reprezentat prin Ministerul Cultelor.

Hotărârea tribunalului este supusă apelului în de 15 zile dela comunicare.

Hotărârea definitivă va fi înaintată judecătoriei unde se află cărțile funduare spre a se face confirmarea sau rectificarea cuvenită.

Art. 38. — Corespondența organelor bisericesti cu autoritățile Statului se va face în limba română.

III.

Relațiunile dintre culte

Art. 39. — Membrii unui cult nu pot fi constrânși să contribuie la întreținerea altui cult.

Art. 40. — Preoții unui cult pot săvârși slujbe și ceremonii religioase numai credincioșilor cultului propriu.

Excepții dela această dispoziție se pot face în cazul când credincioșii unui cult, cari n'au preot în localitate, ar cere ei înșiși serviciul preotului unui alt cult.

Art. 41. — Constituțiunea garantând tuturor cetățenilor libertate de conștiință, oricine are dreptul de a aparține oricărui cult.

Art. 42. — Oricine a împlinit vârsta de 18 ani poate trece dela un cult la altul, observând formele stabilite în această lege.

De acest drept nu beneficiază cei ce suferă de boale cari împiedică libera voință.

Femeile măritate pot să-și schimbe religiunea chiar înainte de împlinirea vârstei de 18 ani.

Art. 43. — Oricine, întrunind condițiunile dela articolul precedent, voește se între sau să treacă la alt cult, va anunța această intenție, în persoană și în însoțit de doi martori, ofițerului stării civile al comunei unde domiciliază.

Ofițerul stării civile va încheia proces-verbal despre declarația de trecere, semnat de cel ce face declarația și de martori, și-l va înainta, în copie, în termen de ce mult 8 zile dela data declarațiunii, preotului cărui aparține declarantul.

Anunțarea trecerii se poate face și în forma unei declarațiuni autentice.

Dacă în termen de 30 zile autorul declarației nu revine asupra ei, trecerea se consideră făcută de plin drept dela această dată.

Ofițerul stării civile va face în acest caz, modificările cuvenite în registrele respective, va elibera declarantului o dovadă oficială despre trecere, anunțând această atot preotului cărui a aparținut, cât și aceluia la care a trecut.

Pentru membrii aceleiași familii se admit și declarații comune.

Revenirea asupra declarațiunii de trecere se face cu observarea aceluiași formalități.

Formalitățile articolului de față se aplică și asupra celor cari vor să părăsească vreun cult fără a trece la altul.

Art. 44. — Oricine trece dela un cult la altul este dator a suporta toate sarcinile materiale impuse

de statutele și de angajamentele luate față de cultul părăsit până la sfârșitul anului în care s'a făcut trecerea.

Art. 45. — În caz de treceri colective dela un cult la altul dintre cele enumerate la art. 19 de natură a modifica esențial structura unei comunități bisericești, Statul va acorda, ia cerere părții rămasă fără biserică și casă parohială în localitate ajutoarele necesare pentru construirea acestora.

Când însă cei interesați n'ar voi să solicite acest ajutor, ei ar reclama împărțirea averilor bisericești de orice natură a comunității lor, se vor adresa, în acest scop, justiției și anume tribunalelor competente ca primă instanță.

Situația fundațiilor administrate de comunitățile religioase locale se va regula, în cazuri de trecere, conform prevederilor din legea persoanelor juridice.

Asupra folosinții pământurilor și pădurilor acordate parohiilor prin reforma agrară va decide, în toate cazurile de trecere dela un cult la altul, Ministerul Cultelor de acoro cu cel al Agriculturii.

Art. 46. — Copiii, zi căror părinți aparțin aceleiași religii, urmează religiunea părinților.

Dacă unul din părinți trece la alt cult, copiii de sexul lui, sub etatea de 18 ani, urmează cultul părintelui trecut.

Când unul din soți trece la religiunea comună a părinților.

Dacă părinții nu sunt de aceeași religiune, tatăl are dreptul de a determina, pentru fie car copil în parte, căreia din cele două religii ale părinților săi aparține. Aceasta însă odată pentru totdeauna, anume cu prilejul înscrierii copilului în registrele stării civile.

Dacă tatăl copilului este mort, acest drept revine mamei.

Art. 47. Copiii nelegitimi urmează religiunea mamei

Religiunea copiilor născuți înainte de căsătorie dar legitimați prin căsătoria părinților, va fi determinată prin același condițiuni ca și a copiilor legitimi.

Art. 48. — Copiii găsiți, dacă nu au nici o indicațiune cu privire la religia lor sau a părinților, urmează religiunea aceuia care i-a primit spre creștere, iar dacă sunt așezați în azile (case de creștere), stabilirea regiunii lor se va face după criteriile următoare:

a). Dacă azilul este întreținut de vre-o instituție confesională, vor urma religiunea instituției respective;

b). Dacă azilul este întreținut de comună sau județ, vor urma religiunea majorității locuitorilor din acea comună sau din acel județ.

c) Dacă azilul este întreținut de Stat, copiii vor urma religiunea ortodoxă.

Art. 49. — În caz de adopțiune, copiii orfani de ambii părinți sub vârsta de 18 ani pot urma religiunea adoptatului, la dorința acestuia, manifestată înaintea ofțerului stării civile.

Dacă ambii soți adoptă de comun acord, religiunea copiilor orfani va fi determinată potrivit art. 46.

Dacă amândoi sau numai unul dintre părinții copiilor adoptați trăiesc, copiii nu vor putea urma religiunea adoptatului decât cu Invoirea prealabilă a părinților.

Art. 50. — Dispozițiunile cuprinse în acest capitol și anume dela art. 39, până la art. 49. inclusiv privesc și Biserica ortodoxă.

Dispozițiuni finale.

Art. 51. Toate cultele sunt datoare a-și pune în concordanță statutele lor de organizare cu dispozițiunile legii de față, în termen de 6 luni dela promulgare, înaintându-le Ministerului Cultelor spre aprobare și confirmare prin decret regal, dat în baza unui jurnal al Consiliului de Miniștri.

Modificările ulterioare în statutele de organizare se vor face cu aceeași procedură.

Art. 52. — Situația juridică a bunurilor bisericești, aflate dincolo de frontierele Statului român și cari aparțin cultelor din țară, precum și a bunurilor din țară cari aparțin cultelor din afară, va fi determinată prin convențiuni speciale.

Art. 53. — Drepturile recunoscute cultului baptist se mențin.

Art. 54. — Toate bunurile, mobile sau imobile afectate unei instituții de cult mozaic, aflate astăzi pe numele unei persoane fizice sau societăți particulare, trec de drept și fără îndeplinirea nici unei formalități în stăpânirea comunității mozaice respective din ziua constituirii acesteia ca persoană juridică.

Mutațiunile acestea de proprietate sunt scutite de orice taxe.

Art. 55. — Un regulament întocmit de Ministerul Cultelor va desvolta și lămuri în amănunt principiile și dispozițiunile acestei legi.

Art. 56. — Toate legile, statutele, regulamndutele și dispozițiunile, de orice natură, contrare legii de față sunt și rămân abrogate.

Grecii ziși Ortodocși

Cu asemenea poreclă ne întâmpină frați de-ai noștri crescuți la focarul de lumină din Blaj, care singur cred uniții, este pavăza latinității noastre.

Delicată atențiune față de noi, căci Grecii sunt un popor cu străveche civilizație, iar frații noștri, în pornirile lor dușmănoase puteau să ne facă Tătari. Absinien! mai știu eu ce. Nimic însă nu ne putea jigni mai mult, nimic nu constituie o mai incalificabilă îndrăzneală decât a spune că nu suntem Români, Fie-ne

îngăduit a întreba: Ce erați Prea Sfințiți Părinți, până la 1700? Istoria neamului românesc începe oare doar în acea nenorocită zi când pentru interese de ordin material politic câțiva români reaoși ortodoxi s'au smuls din tulpina neamului pentru a se pune sub ocrotirea puterii temporale a vaticanului? Ce vă desparte de noi ca să ne tăgăduiți dreptul de a fi Români?

Intrebuintarea unor asemenea mijloace sunt, nu ne sfim să o spunem, — o nedemnităte scăzând prestigiul însuși al bisericilor creștine printr'o intoleranță întunecată și fără rost. Nu erau Români cei 800 000 Morți la Mărăști, Otuz și Mărășești, cari de dorul înfrățirii se jertfeau și cu dinții încleștați înainte de a-și da obștescul sfârșit suspinai: „Alba Iulia“.

Alba Iulia, locul sfințit unde Mihail și Ferdinand au pecetluit încheierea definitivă a poporului român este ortodoxă, cealaltă este străină și vrea reînvierea unor vremuri de băjenie pentru neamul nostru, este un centru de vecinică protestare în contra noastră și a dezvoltării istorice a poporului român. Se poate concepe ca reprezentanții unei Biserici românești, prin manifeste să atâțe poporul, spunându-i că era mai bine sub Turci, sub Unguri sub toate liftele străine?

Aci constă biruința noastră, căci ortodoxismul român contopit cu glia acestui pământ, cu durerile, cu năzuințele, cu nădejile lui, oricât de nedreptățit a fost și va mai fi, niciodată nu a îndreptat privirile spre Moscova spre Constantinopol sau Ierusalim, ci fiind însăși esența sufletului românesc rabdă și cu blândețe, iubire, ertare, stă călăuză neclintită a sufletului românesc.

Frați uniți, încetați cu lovituri cari numai dușmanilor pot folosi și numai cinste nu pot aduce Bisericii apostolice catolice, care deschide, pentru interese materiale o cruciadă de ură, de patimă de neleguire.

Din furtună, furtună răsare, să ne ferim cu toții de ea.

Alexandrina Cantacuzino

INFORMAȚIUNI.

Personale. Duminecă în 4 Martie a. c. P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie a plecat la București, pentru a participa la ședințele Senatului.

Preot slab. Intr'o comună din jud. Sălaj nise scrie că preotul gr.-catolic trage taxe mari de pe credincioșii, pe cari aceștia nu-s în stare să le plătească. Ba s'a întâmplat de câteva ori că dela oameni săraci a pretins o plată așa de mare pentru înmormântare, încât aceștia n'a avut de unde plăti. Nevoind preotul să îngroape până nu-i plătește, mortul a fost îngropat numai de către cantorul. De altă parte biserica să se doboare pe oameni așa este de slaba. Vazând aceste lucruri slabe o sută de familii s'au hotărât să treacă la biserica ortodoxă pentru că —

scriu oamenii — „dacă suntem Români în România mare vrem să fim și cu religia una Pe religia strămoșilor noștri, a țării și a patriei noastre românești! În astfel de împrejurări să nu ne mirăm dacă credincioșii își lapădă legea.

Monument pentru Mântuitorul. Națiunea braziliană vrea să-și exvime evlavie față de Domnul nostru Isus Cristos într'un chip cu totul neobișnuit. Guvernul brazilian a hotărât să se ridice Mântuitorului o statuie uriașe, pe muntele Corcovado. Acest munte are o înălțime de 750 m. Statuia va fi așa de impunătoare, încât numai capul va avea o înălțime de șase metri. Monumentul, va purta inscripția: Trăiască și înflorească Brazilia prin dragostea către Tine.“

Copilul pierdut. În vremea războiului s'au spulbera multe familii nevinovate. Astfel s'a întâmplat că o familie fruntașă din Alsacia în granița Franței, a trebuit să plece în 1917 din oraș. În marea învăimăș-ală mama și a pierdut băiatul de cinci ani. L a căutat în ruptul capului luni și ani de-a rândul, dar fără rezultat. Băiatul s'a rătăcit pustiu prin lume, trecând prin sate rupte și flămând, ajutat de oameni buni de inimă și a ajuns în sfârșit într'un orfelinat din Paris. Mama desperată l-a tot căutat până ce în primăvara trecută i-a ajutat bunul D-zeu de l-a aflat. Întâlnirea mamei cu copilul a fost atât de duioasă, încât a stors lacrimi din ochii tuturor celor ce erau de față.

D-zeu nu părăsește nici odată pe cei ce au credință și nădejde tare întrânsul.

Trecere la biserica ortodoxă. Iosif Gruber imp. de mișcare C. F. R. la gara Sfânta-Ana a trecut dela biserica romano-catolică la biserica ortodoxă la îndemnul părintelui protopop M. Lucașa.

„De ce nu mă saluți vere?“ Zilele trecute a sosit la București regina Mărioara a Iugoslaviei împreună cu cei doi fii ai săi; prințul Petru (de 4 ani) și prințisorul Andrei (de câteva luni) La gară au fost întâmpinați de Familia noastră regală. Ziarele istorisesc următoarea întâmplare ce s'a petrecut cu acest prilej: M. Sa regele nostru M hai, la salutat militărește pe vărul său Petre Dar cum, prințul Petre nu înțelege să resalute, M. Sa regele nostru l'a întrebat: „De ce nu mă saluți vere?“ și ca să scoată din încurcâpe micul prinț al Serbiei, s'a apropiat de el, i-a luat brațul și l'a învățat cum trebuie să salute.

Apoi bucuros l'a luat de mână zicându-i: aidem acum să ne jucăm.

Premii. Societatea Ortodoxă Națională a Femeilor Române, în dorința ei de a întări viața familială deschide un concurs pentru cea mai bună poezie asupra mamei cu un premiu de 8000 lei.

Manuscrisele se vor înainta până la 20 Aprilie la Institutul Ortodox din str. Principatele Unite 63 din București.

Tot această Societate Ortodoxă deschide un mare concurs pentru o carte care să cuprindă cele mai de seamă scrieri asupra mamei și familiei, din antichitate și până în prezent cu 2 premii unul de 2000 și altul de 1000 lei.

Manuscrisele trebuie să fie trimise la Institutul Ortodox, până la 1 Oct. 1929.

Răsvrătirea țiganilor. Viena are și ea țiganii ei — țigani de meserie lăutari.

Furioși că aproape în toate crișmele muzica lor a fost gonită de muzicele negrilor indieni, lăutarii din

Viena s'au adunat de curând și au hotărât să facă totul să gonească pe negrii din Viena.

Pentru a sprijini dreptul lor, țiganii din Viena adaugă că dacă e vorba ca muzicanții să fie de culoare neagră apoi nici ei n'au nici un cusur.

E de văzut până la ce punct va reuși răzvrătirea țiganilor, cari stau acum cu viorile în mână și se uită la concurenții lor africani.

Arme ascunse. În Jud. Satu-Mare în comuna Livada se află o moște destul de întinsă a contelui Vecsey. În acest loc în timpul revoluției, se întrunea anumite căpetenii ale ungarilor, iar acum câțiva timo, mai mulți saci cu manifeste comuniste au fost găsite nu departe de acest loc, Șeful de post din comună avea informațiuni, că în casa contelui se află ascunse arme. A căutat și într-o cameră din pivniță au aflat nume oase arme model austriac și ungar, precum și munițiuni în bună stare.

Autoritățile cercetează, deoarece se crede că se mai află ascunse în Livada și alte munițiuni.

Nu se știe dacă armele găsite se aflau acolo din anul 1918 sau au fost introduse acum cu alte scopuri.

Nemții folosesc ochielarii pentru cai Un veterinar din țara nemțească recomandă să se folosească niște ochielari anume făcuți pentru cai ce nu văd bine. Se spune că a și cercat acest lucru și a ieșit cu bine.

În Germania s'a și pus de vânzare astfel de chielari și pe multe locuri se văd cai purtând ochielari de par'că ar fi niște filozofi.

No. 1322—1928.

Comunicat.

Venerabilul Consiliu Central bisericesc din București, cu adresa Nr. 674 din 24 Februarie a. c. ne înaintează în copie circulara Direcțiunii Generale a Căilor Ferate Nr. 3323 Dg. 1984 C—1049 C. 2.—1928 de următorul cuprins:

„Se aduce la cunoștința întregului personal că abonamentele, permisele de circulație cu plată, libere și de o singură călătorie sunt valabile și la trenurile exprese fără a avea vre o viză specială și fără a mai plăti vre-o taxă.

Legitimațiunile de cl. I. prevăzute mai sus vor fi valabile și ia trenul Orient Expres, dacă vor poseda și suplimentul pentru vagonul cu paturi.

Toate ordinele anterioare date în acest scop se consideră anulate.“

Ceace punem în vedere celor în drept.

Arad, 29 Februarie 1928.

Consiliul Eparchial ort. rom. din Arad:

Prea Cucernice Părinte,

Cu ocazia discuției „Legii Cultelor sunteți rugați ca să vă întruniți și în mod demn să protestați contra acțiunii Catholicilor și Uniților,

cerând Onor. Guvern să țină seamă de „Dezideratele Clerului Ortodox Român“. Protestați imediat telegrafic guvernului. (Uniții au trimis peste 700 telegrame) cerând:

1. Să nu se recunoască prin lege cultul baptist.

2. Să se mențină art. 45 privitor la averi așa cum a fost propus de guvern.

3. Să se șteargă din lege orice cuvinte prin care s'ar justifica Concordatul.

Stăruți pe lângă parlamentari ca să apere și să susțină cererile noastre.

Puneți în curent și poporul, îndemnându-l să protesteze și el în mod demn.

Președinte,
Pr. I. M. Hălcescu

Secretar,
Ec. G. Crețu

Convocator.

În baza §-lul 5 din Regulamentul As. cl. „Andrei Șaguna“ prin aceasta convocăm adunarea generală de primăvară a Desp. Bălînț, pe ziua de 22. Martie 1928 la Gruni cu următoarele ordine de zi.

1. La oarele 8 a. m. mărturisire prin Duhovnicul tractual Alexandru Popoviciu.

2. Utrenia, apoi Sf. liturgie săvârșită în sobor.

3. La priceasnă predică de C. Părinte Nicolae Burdla din Cutina.

4. Impărtășirea cu Sf. cuminicătură.

5. Chemarea Duhului Sfânt.

6. Deschiderea adunării prin prezident.

7. Raportul general despre activitatea Desp. de pe an. 1927.

8. Raportul general despre activitatea cercurilor rel an. 1927.

9. Raport general despre încasarea cotizațiilor de pe 1927.

10. Alegerea prezident. și secret. pentru cercurile religioase.

11. Alegerea a 2 delegați pentru congresul preoțesc

12. Eventuale propuneri.

13. Interpelări.

14. Inchiderea adunării prin prezident.

Pr. Ioan Căpitan

Pr. Nicolae Burdla

preș. Desp. Bălînț.

Secret. Desp. Bălînț

No. 207—928.

Convocator.

Despărțământul Hălmagiu al „Asociație clerului A. Șaguna“ Tuturor P. T. Membri a-i despărțământului.

În baza art. 5. și 6. din Regulam. p. org. desp. prin aceasta convoc adunarea generală de primăvară a despărțământului Hălmagiu, pe ziua de Luni 19

martie a. c. orele 8 a. m. în școala primară din loc. cu următorul program.

1. Dimineața fix la ora 8 utrenie în sf. biserică din loc, urmând imediat Marturisirea fraților prin Duhovnicul tractului.

2. La ora 9. din sf. Liturghie slujită sobornicește.

3. Frați se cuminecă din Paharul mântuirii.

4. După Priceasnă Predică la Duminica 3-a din post. Marcu 8. 7. Despre lăpădarea de sine, de preotul N. Toma Florea.

5. Chemarea Duhului sf.

6. Deschiderea ședinței la ora 10 1/2. în școală.

7. Raportul prezidial despre viața și activitatea despățam. în 1927.

8. Raportul Bibliotecarului despre biblioteca tractului desp.

9. Raportul casarului despre cotizațiile membrilor și avereă desp.

10. Discuțiune asupra temei „De ce nu cercează credincioșii regulat sf. biserică și măsurile de îndreptare a acetui rău. Concluze.

11. Votarea Bugetului desp. pe 1928, Propunerile ce sunt a se înainta în scris cu 2 zile înainte.

Hălmagiu 6 Martie 1928.

Protopop *Cornel Lazăr s. s.*
preș. desp.

Licitațiune minuendă.

Pentru restaurarea pe dinafară a s. bisericii din comuna Ictar proprietatea Belințului în baza planului și devizului de spese, aprobat de Ven. Consiliu eparhial din Arad cu Nr. 4722—927. din 30 Sept. 1927. se publică licitațiune minuendă pe ziua de Duminică în 1 Aprilie 1928 la 3 oare din zi în localul școlai de aici.

Prețul de esclamare: 265 60 Lei, adică (două sute șasezeci și cincimi și șasezeci Lei.

1. Licitanții vor depune vadiu de 10 procente în bani gata sau hârtii de valoare acceptabilă, restituindu-li-se vadiul după finirea și colaudarea lucrărilor.

2. Licitanții nu pot pretinde nici un fel de spese pentru participarea la licitație.

3. Licitanții vor dovedi în scris titlul lor de întreprinzători.

4. Planul devizului de spese și condițiunile generale și speciale se pot vedea la oficiul parohial din loc.

5. Consiliul parohial fără considerare la rezultatul licitației poate încredința lucrările aceluia reflectant, în care va avea mai multă încredere.

Ictar, 26. Febr. 1928.

Consiliul parohial

Publicațiune de licitație.

Pe baza aprobării Ven. Consistor No. 1524/928 în ziua de 25 Martie a. c. ora 11 a. m. se va ține licitație cu oferte închise în localul școlai din *Sânicolaul mic* pentru darea în întreprindere a zidirei casei parohiale.

Ofertele mai târziu nu vor fi luate în considerare. La oferte se va anexa un vadiu de 10% în numărul ori în hârtii de valoare recunoscute de stat.

Planul, devizul de spese și condițiunile se pot vedea la of. parohial din loc.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a încredința lucrarea aceluia întreprinzător care-i oferă mai multă garanță morală și materială.

Licitanții nu pot pretinde nici un fel de spese pentru participarea la licitație.

Sânicolaul-mic, 11 Martie 1928.

Comitetul parohial.

CONCURS.

În temeiul rezoluțiunii Ven. Cons. eparhial No. 1245 | 928 prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile pentru îndeplinirea parohiei *Cladova*, devenită vacantă prin pensionarea parohului *Mihai Jurca* pe data de 1 Aprilie a. c.

Venitela parohiale sunt:

1. Sesiunea parohială constătătoare din cca 29 iug. cad.

2. 8 drepturi de pădure și pășune.

3. Birul preoțesc: câte una măsură de grâu sau cucuruz.

4. Stotele legale.

5. Intregirea dela stat, pe care însă parohia n'o garantează.

6. Locuință în natură, plătită de comuna bisericească.

Parohia este de clasa III-a.

Alesul va catehiza și instrua elevii școlai primare în cântările bisericești, va predica în fiecare Duminică și sărbătoare și va suporta toate dările după venitul parohial.

Recurenții să-și înaltimeze cererile de recurs adresate Consiliului parohial din *Cladova* și instruite cu documentele de calificatiune și dovezile de serviciu, oficiului protopopesic din *Radna*, iar dârșii să se prezinte cu stricta observare a dispozițiunilor §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii în sta biserică din *Cladova* spre a se face cunoscuți credincioșilor.

Recurenții din alte eparhii vor produce învoirea P. S. Sale Dlui Episcop diecezan de a putea recurge la aceasta parohie.

Cladova, din ședința dela 21 Faur 1928.

Consiliul parohial.

În înțelegere cu: *Procopsie Gvulescu* m. p.
protoprezbiter:

—□—

1—3

Redactor responsabil: **SIMION STANA.**

Cenzurat: Prefectura Județului.